

Radioterapie u sarkomů měkkých tkání hlavy a krku

Tereza Drbohlavová

Radioterapeutické oddělení Ústavu radiační onkologie FNB a 1. LF UK a IPVZ, Praha

Sarkomy měkkých tkání hlavy a krku (HNSTS) představují vzácnou skupinu mezenchymálních nádorů. Heterogenita histologických subtypů, jejich odlišné biologické chování a anatomická složitost dané lokality činí léčbu HNSTS náročnou. Základem kurativní terapie zůstává chirurgická resekce, avšak s ohledem na obtížné dosažení negativních resekčních okrajů je radioterapie (RT) nezbytnou součástí multimodální léčby.

Adjuvantní RT zvyšuje lokální kontrolu (LC), obzvláště u případů s pozitivními nebo těsnými okraji. Neoadjuvantní přístup může být výhodný z hlediska menší dávky, menšího ozařovaného objemu a menší pozdní toxicity, ačkoliv s mírně vyšším výskytem pooperačních komplikací. Data o účinnosti samotné RT jsou omezená. Většina autorů nedoporučuje rutinní ozáření lymfatických uzlin ani jejich chirurgické odstranění, pokud není prokázáno jejich postižení.

Volba cílových objemů i dávkového schématu závisí na lokalitě, histologii, stavu okrajů a přítomnosti rizikových struktur. Mezioborová spolupráce a léčba ve specializovaných sarkomových centrech jsou klíčem k optimalizaci výsledků. Cílem této práce je shrnout aktuální poznatky o indikacích a provedení RT u HNSTS.

Klíčová slova: sarkomy měkkých tkání, nádory hlavy a krku, radioterapie, cílové objemy.

Radiotherapy for soft tissue sarcomas of the head and neck

Head and neck soft tissue sarcomas (HNSTS) represent a rare group of mesenchymal tumors. Their histological heterogeneity, distinct biological behavior, and the anatomical complexity of the region make their management particularly challenging. Surgical resection remains the cornerstone of curative treatment; however, due to the frequent difficulty in achieving negative margins, radiotherapy (RT) is an essential component of multimodal therapy. Adjuvant RT improves local control (LC), especially in cases with positive or close margins. The neoadjuvant approach may offer advantages in terms of lower dose, smaller irradiated volumes, and reduced late toxicity, albeit at the cost of a slightly higher rate of postoperative complications. Data on the effectiveness of RT as a standalone treatment are limited. Most authors do not recommend routine elective nodal irradiation or neck dissection unless nodal involvement is confirmed. Target volume definition and dose prescription should be based on tumor location, histological subtype, resection margin status, and proximity to critical structures. Multidisciplinary collaboration and treatment in high-volume sarcoma centers are key to optimizing outcomes. This review aims to summarize current knowledge on the indications and implementation of RT in the management of HNSTS.

Key words: soft tissue sarcomas, head and neck tumours, radiotherapy, target volumes.

Úvod

Sarkomy měkkých tkání představují vzácná nádorová onemocnění. V Evropě se jejich

incidence pohybuje mezi 4 až 5 případy na 100 tisíc obyvatel, přičemž s věkem výskyt narůstá (1). Jde o heterogenní skupinu zhoub-

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: **Onkologie**. 2025;19(4):194-197

<https://doi.org/10.36290/xon.2025.036>

Článek přijat redakcí: 28. 6. 2025

Článek přijat k tisku: 20. 7. 2025

MUDr. Tereza Drbohlavová

tereza.drbohlavova@bulovka.cz